

Projekto įgyvendintos perinčių upinių ir mažųjų žuvėdrų apsaugai skirtos veiklos ir ateities perspektyvos

2023-10-20, Vilnius

Liutauras Raudonikis, Justina Karlonienė (Lietuvos ornitologų draugija)

www.lifeterns.lt

PAGRINDINIS PROJEKTO TIKSLAS

pagerinti upinių ir mažųjų žuvėdrų perinčių populiacijų būklę jų apsaugai skirtose teritorijose, tinkamai tvarkant jų veisimosi buveines bei taikant kitas šioms rūšims svarbias apsaugos priemones

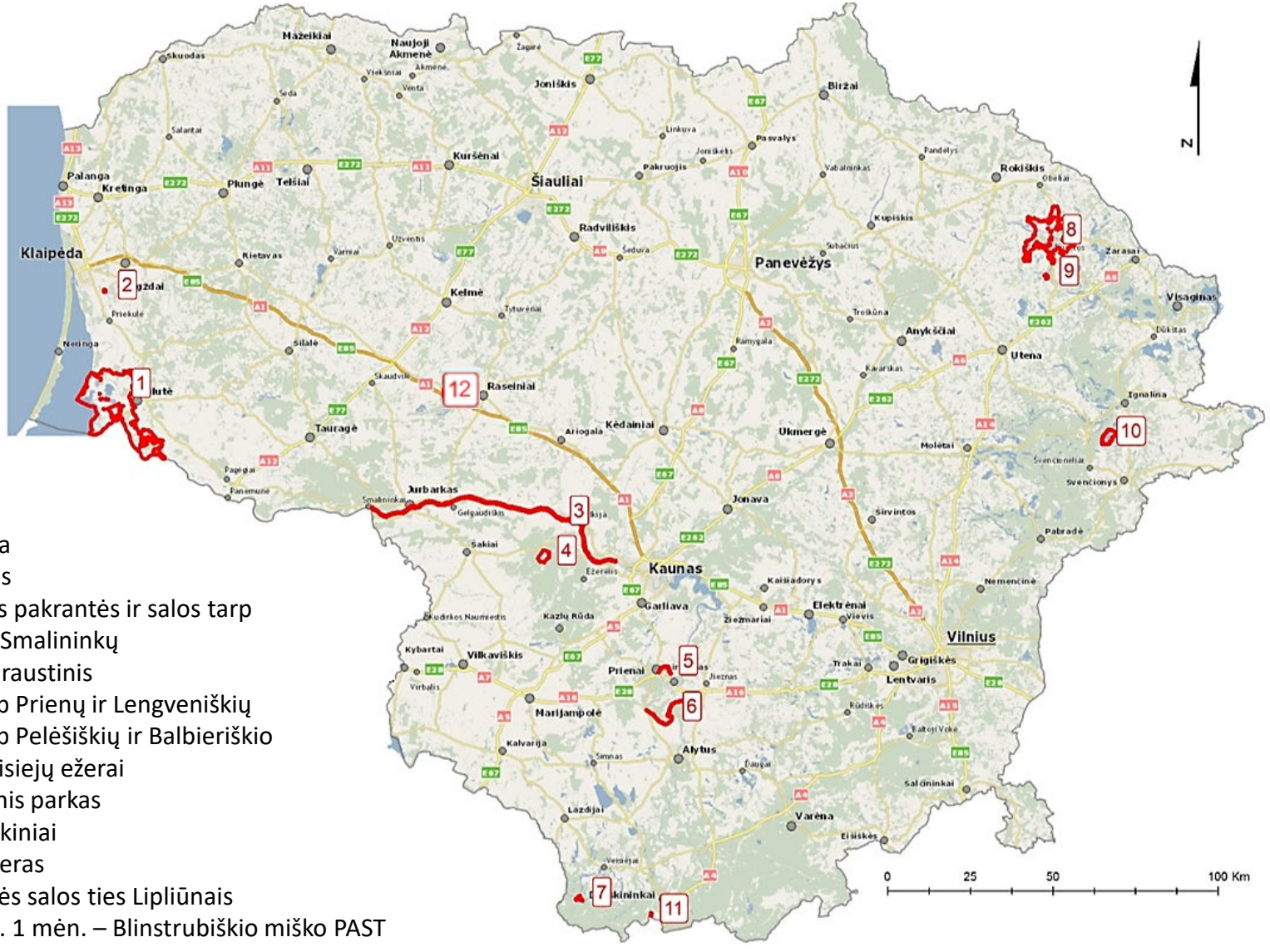
PROJEKTO UŽDAVINIAI

Siejami su upinės ir mažosios žuvėdros veisimosi buveinių būklės pagerinimu.

- buveinių tvarkymas;
- naujų upinių ir mažųjų žuvėdrų veisimosi vietų formavimas;
- specialių biotechninių priemonių (slėptuvių nuo natūralių priešų žuvėdrų jaunikliams, įspėjamųjų ženklų nuo nepageidaujamų lankytojų) diegimas,
- naujų arba atnaujintų žuvėdrų apsaugai skirtų teritorijų gamtotvarkos planų (6) parengimas;
- detalus perinčių populiacijų gausos ir veisimosi sėkmingumo bei buveinių būklės monitoringas;
- visuomenės informavimas apie rūšių apsaugos aktualijas bei priemones, kurios padės efektyviai spręsti žuvėdroms kylančias problemas.

PROJEKTO TERITORIJOS

1 – Nemuno delta
2 – Kalvių karjeras
3 – Nemuno upės pakrantės ir salos tarp Kulautuvos ir Smalininkų
4 – Novaraisčio draustinis
5 – Nemunas tarp Prienų ir Lengveniškių
6 – Nemunas tarp Pelėšiškių ir Balbieriškio
7 – Niedaus ir Veisiejų ežerai
8 – Sartų regioninis parkas
9 – Vasaknų tvenkiniai
10 – Kretuono ežeras
11 – Nemuno upės salos ties Lipliūnais
12 – nuo 2021 m. 1 mėn. – Blinstrubiškio miško PAST

PROJEKTO TRUKMĖ: 2018-07-01 – 2023-10-31

PROJEKTĄ ĮGYVENDINA:
Lietuvos ornitologų draugija;
AB Vidaus vandens kelių direkcija
Suvalkijos – Dzūkijos saugomų teritorijų direkcija
UAB „EKO STOMA“

PROJEKTO BIUDŽETAS:
2.3 mln. Eur, iš jų >47 proc. lėšų praktinių gamtosaugos veiklų įgyvendinimui.

PROJEKTĄ FINANSUOJA:
ES – 59,15%; LR Aplinkos ministerija – 24,17 %;
Paramos gavėjai – 16,68 %

PROJEKTO PARENGIAMOSIOS VEIKLOS

PARENGIAMOSIOS VEIKLOS, GAMTOTVARKOS IR RŪŠIŲ APSAUGOS VEIKSMŲ PLANŲ PARENGIMAS

- Upinės žuvėdros apsaugos veiksmų plano parengimas ir įteisinimas, mažosios žuvėdros apsaugos veiksmų plano peržiūra ir įteisinimas (LOD) – planai parengti ir derinami su suinteresuotomis institucijomis;

- Vasaknų ir Niedaus PAST gamtovarkos planų parengimas ir įteisinimas (LOD) - planai parengti ir derinami su suinteresuotomis institucijomis;

- Novaraisčio, Kretuono ežero ir Kalvių žvyro karjero PAST gamtotvarkos planų peržiūra ir įteisinimas (LOD) – Kalvių GP įteisintas, Novaraisčio ir Kretuono GP – parengti ir derinami su suinteresuotomis institucijomis.

PRAKTINĖS GAMTOSAUGOS VEIKLOS

LIFE TERNS

Life

NATURA 2000

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija

UPINĖS IR MAŽOSIOS ŽUVĖDRŲ VEISIMOSI BUVEINIŲ FORMAVIMAS IR PRIEŽIŪRA NEMUNO UPĖJE BEI KALVIŲ ŽVYRO KARJERE

- Naujų smėlio salų formavimas ir priežiūra Nemuno laivybos kelyje Nemuno deltoje ir Nemune tarp Kulautuvos bei Smalininkų (VVKD) – išsami informacija atskirame pranešime;

- Atvirų salų formavimas, priežiūra bei atkūrimas Nemuno deltos ir Kalvių žvyro karjero PAST („Ekostoma“). „Ekostoma“ atliko gamtotvarkos darbus Kalvių karjere, taip pat papildomai gilino Nemuno protaką ties salomis prie Lipliūnų (nebuvo paraiškoje).

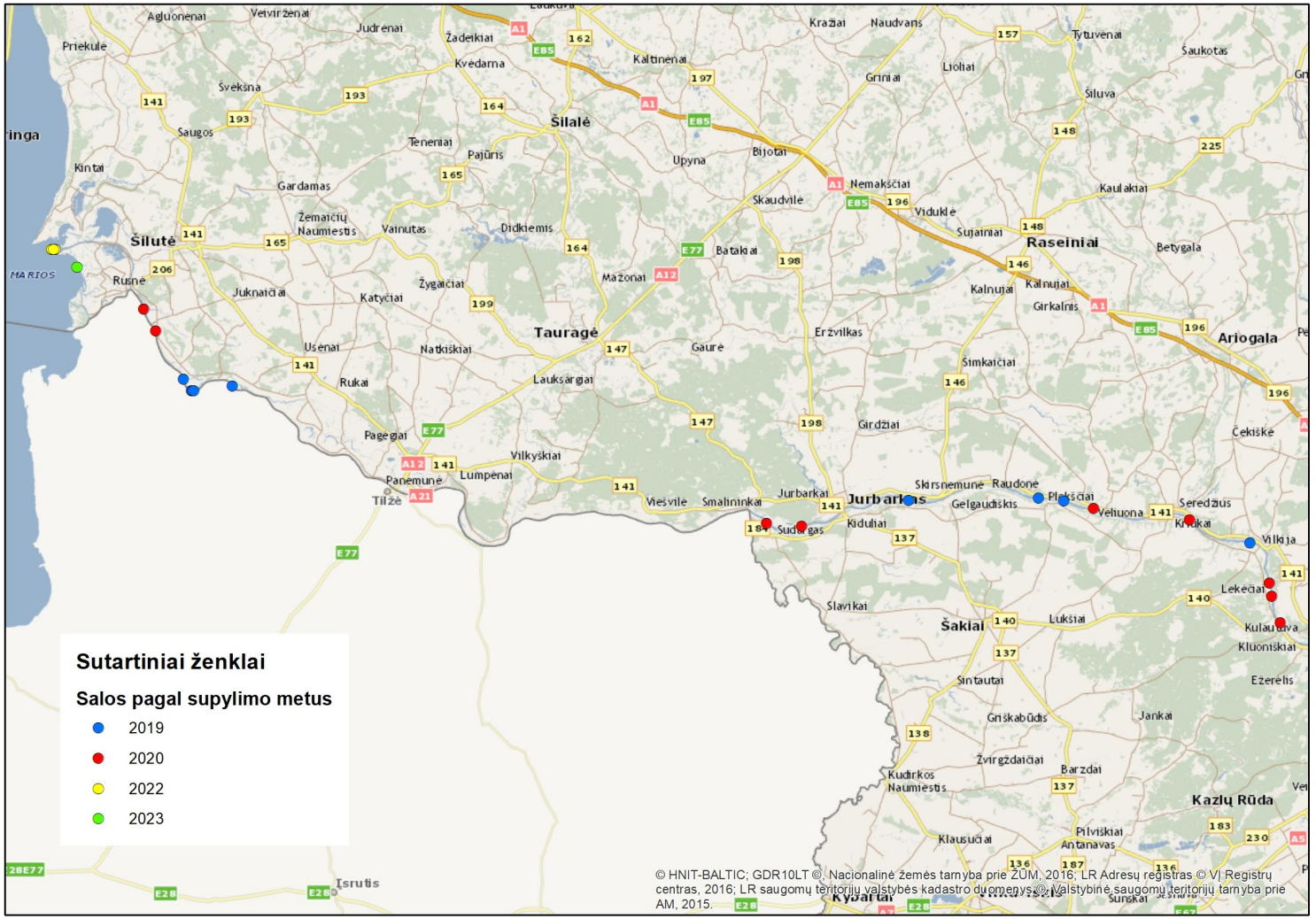
- VVKD supylė 3 salas (1 ha ploto) Atmatos žiotyse, Kniaupo įlankos pusėje – planuota „Ekostoma“ veikla.

LIFE TERNS

NATURA 2000

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija

Projekto metu supiltos salos ir pliažai Nemuno upėje (VVKD)

LIFE TERNS

NATURA 2000

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija

Nemuno upėje pilamos salos (VVKD)

Atmatos žiotyse (Kniaupo įl.) supiltos salos (VVKD)

Kalvių žvyro karjere esančių salų atkūrimas (EKO-STOMA)

Kalvių žvyro karjere esančių salų tvarkymas (LOD)

Nemuno upės vagos gilinimas ties Lipliūnais (EKO-STOMA, VVKD)

Nemuno upės vaga 2020 m. atlikus valymo darbus ties Lipliūnais (EKO-STOMA, VVKD)

UPINĖS IR MAŽOSIOS ŽUVĖDRŲ VEISIMOSI BUVEINIŲ ATKŪRIMAS BEI BŪKLĖS GERINIMAS SEPTYNIOSE JŲ APSAUGAI SKIRTOSE ŠALIES PAST IR VIENOJE, TUO TIKSLU NAUJAI ĮSTEIGTOJE TERITORIJOJE

- Upinės ir mažosios žuvėdrų veisimosi buveinių atkūrimas išlaikant Nemuno atviras salas dviejose, Nemuno kilpų regioniniame parke esančiose PAST bei salose ties Lipliūnais (Dzūkijos – Suvalkijos STD, LOD) – atskiras pranešimas apie DSSTD veiklas, salas ties Lipliūnais tvarkė LOD;

- Upinės ir mažosios žuvėdrų veisimosi buveinių atkūrimas ir jų priežiūra Kretuono, Niedaus ir Veisiejo ežerų bei Novaraisčio PAST (LOD);

- Upinės žuvėdros veisimosi buveinių formavimas bei priežiūra ant natūralių plūduriuojančių salų Vasaknų žuvininkystės tvenkinių PAST ir ant dirbtinių plaustų Sartų RP PAST (LOD) – Vasaknų PAST pagaminti alternatyvūs plaustai, tačiau dėl savininkų pasipriešinimo, nebuvo įleisti ir saugomi Sartų PER specialistų; Sartų ež. Įleisti 4 plaustai;

- Blinstrubiškio PAST tvenkiniuose įleisti 3 plaustai bei suremontuotas vienas buvęs anksčiau.

LIFE TERNS

NATURA 2000

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija

Tvarkymo darbai Nemuno kilpų RP teritorijoje (Dzūkijos-Suvalkijos STD)

Sutvarkytos Nemuno salos ties Lengveniškėmis (Dzūkijos-Suvalkijos STD)

Kretuono ež. saloje atliekami tvarkymo darbai (LOD)

Niedaus ež. saloje atliekami tvarkymo darbai (LOD)

Tvarkomos Novaraisčio draustinyje esančios salos (LOD)

Sartų ež. įrengti plaustai žuvėdrų perėjimui (LOD)

Projekto iniciatyva 2021 m. suremontuoti 3 plaustai žuvėdrų perėjimui, esantys Kintų žuv. ūkio tvenkiniuose (LOD)

LIFE TERNS

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija

Blinstrubiškio miško PAST žuvininkystės tvenkiniuose įrengti plaustai (LOD)

PAPILDOMŲ APSAUGOS PRIEMONIŲ ŽUVĖDROMS ĮDIEGIMAS

- Stogelio formos slėptuvių įrengimas veisimosi buveinėse (LOD);
- Įspėjamųjų ženklų įrengimasveisimosi buveinėse (LOD).

RŪŠIŲ APSAUGOS PRIEMONIŲ PLANAVIMAS; POVEIKIO STEBĖSENOS VEIKLOS

RŪŠIŲ APSAUGOS PRIEMONIŲ PLANAVIMAS

- Naujos PAST steigimas Nemuno upės salose ties Lipliūnais ir Sartų RP PAST, saugomų paukščių sąrašo papildymas nauja tiksline rūšimi – upine žuvėdra (LOD);

- Pasiūlymų dėl Europos žuvininkystės fondo specialios priemonės, skirtos upinės žuvėdros apsaugai, parengimas (LOD);

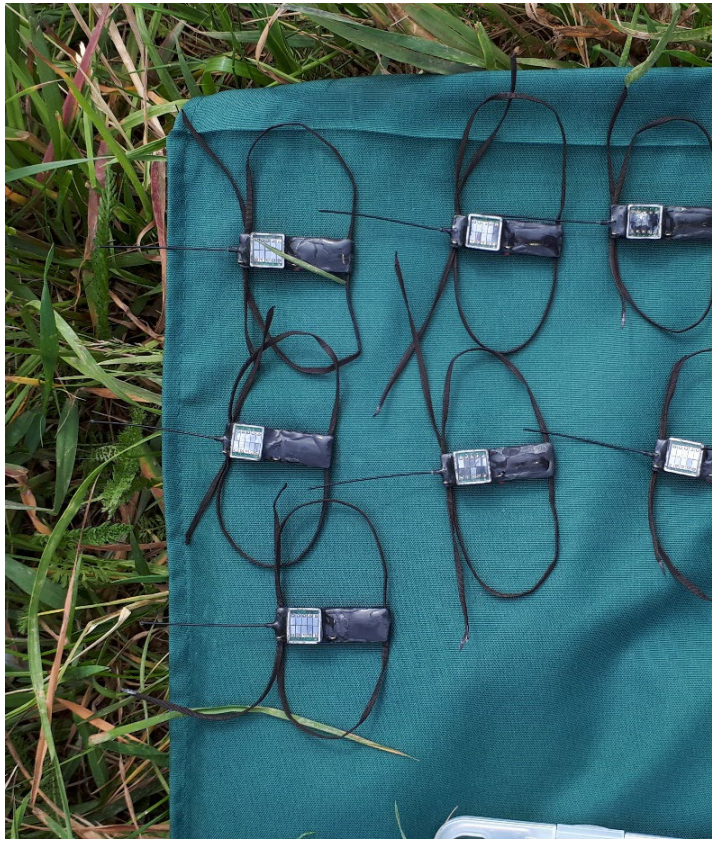
- Kalvių karjero PAST ribų koregavimas – dėl užsitęsusių planavimo procedūrų – pasiūlyta kaip priemonė rengiamame Kalvių karjero PAST gamtotvarkos plane (LOD)

- Įgyvendintos papildomos rūšių apsaugos planavimo priemonės:
  - žuvėdrų apsaugai skirtų PAST apsaugos tikslų parengimas ir tvirtinimas, Aplinkos ministro įsakymas;
  - Aplinkos ministro patvirtinti įsakymo „Dėl aplinkosauginių reikalavimų paviršinių vandens telkinių dugno valymo ir gilinimo darbams vykdyti vidaus vandenų keliuose....“ rekomendacijos dėl geros iškastinio grunto tvarkymo praktikos siekiant apsaugoti ar pagerinti laukinių paukščių buveines

POVEIKIO STEBĖSENOS VEIKLOS

- Ex-ante ir ex-post perinčių žuvėdrų monitoringas (LOD, Suvalkijos – Dzūkijos STD) – perinčios populiacijos gausa, pasiskirstymas teritorijoje, perėjimo sėkmingumas

ATEITIES PERSPEKTYVOS

LIFE TERNS

NATURA 2000

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija

KOKIA ATEITIS? (įgyvendinant)

- Gamtotvarkos ir rūšių apsaugos planų su veiksmų planais sprendinių įgyvendinimas: ST direkcijos
- Partnerių – VVKD ir DSSTD, įgyvendintų praktinių veiklų (C.1 ir C.2) tęstinumas/rezultatų palaikymas: ne mažiau 5 metai;
- Partnerių – VVKD ir DSSTD, bendradarbiavimas, įgyvendinant C.2 veiklas
- LOD įgyvendintų praktinių veiklų tęstinumas/rezultatų palaikymas: ne mažiau 5 metai, ilgiau teritorijoms, kurioms neparengti planavimo dokumentai (C.2, bendradarbiavimas C.1);
- ST direkcijos – projekto pagamintų žuvėdros apsaugos priemonių – stogelių bei perspėjimo ženklų kasmetinis išdėstymas direkcijoms priskirtose PAST;
- LOD – advokacija dėl projektų rezultatų palaikymo, jų stebėsena.

- **Viskas bus detaliau išdėstyta „After-LIFE“ plane, jį pateikiant suinteresuotoms institucijoms!!!**

LIFE TERNS

NATURA 2000

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija

KOKIA ATEITIS? (organizuojant ir bendradarbiaujant)

Saugant upines ir mažasias žuvėdras bei jų buveines LOD numato:

- papildomas veiklas, siekiant projekto patirties perdavimo suinteresuotoms institucijoms (pvz. ST direkcijos, kt. institucijos);
- projekto patirties praktinis įgyvendinimas ne projekto teritorijose šalyje, pvz. Kuršių mariose, Nemune aukščiau Kauno marių (ne PAST ribose);
- advokacija dėl projekto patirties atkartojimo šalies mastu;
- tiesioginis praktinių veiklų įgyvendinimas remiantis sukaupta patirtimi ir bendradarbiaujant su projekto partneriais – savanoriškos veiklos, nauji projektai ar paramos lėšos.

AČIŪ UŽ DĖMESĮ

